

LETO XI, ŠT. 55 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

VREME

NAPOVED ZA NEDELJO:
Spremenljiva oblačnost, popoldne
naraščajoča oblačnost, vendar brez
močnejših padavin. Temperatura brez
spremembe.

VREME

NAPOVED ZA NEDELJO:
Spremenljiva oblačnost, popoldne
naraščajoča oblačnost, vendar brez
močnejših padavin. Temperatura brez
spremembe.

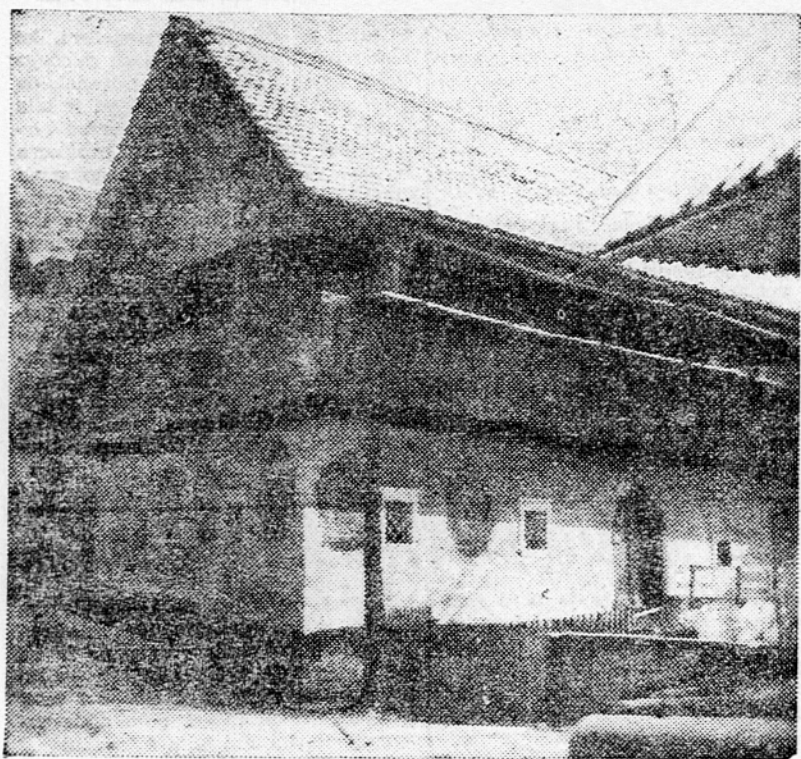
VREME

NAPOVED ZA NEDELJO:
Spremenljiva oblačnost, popoldne
naraščajoča oblačnost, vendar brez
močnejših padavin. Temperatura brez
spremembe.

Prejeli smo:
NOVI SVET, Revija, Izdaja za Društvo
 slovenskih književnikov Državna založ-
 ba Slovenije, Leto V. Štev. 2. Ljub-
 ljana 1950.

SLOVENSKI KNJIZNI TRG, Izdaja za
 Slovenske založbe Državna založba Slo-
 venije, Letnik III. Štev. 2. Ljubljana
 1950.

Neznani in pozabljeni spomeniki

Poslikana gorenjska hiša (Ljubno)

Kadar pride človek po opravkih na terena, kakor se tako radi izražamo, izve in doživim marsikaj. Ker ga zanimajo predvsem stare stvari, priče preteklih dob, pa naj bodo to slike, stare stavbe, kipi in še cela vrsta drugih predmetov, ki jih zaradi njihove zgodovinske pomembnosti in kulturne priredljivosti imenujemo kulturni spomeniki, mora prebrskati marsikatero podstrešje, če hoče ugotoviti prvotno stanje običajno prezidenih srednjeveških cerkva, odkriti in hraniti za vrženo sliko, ki jo razjedata prah in vlaga itd. Predvsem pa mora pobrskati pri ljudeh samih, po njihovem spominu, saj so prav ljudje lahko najboljši varuhi naših kulturnih spomenikov — toda včasih pa celo bolj škodljivi od vlage in prahu in lahko v trenutku uničijo to, kar je kljubovalo stoletjem. Gre torej za naš odnos do kulturnih spomenikov.

Ce hočemo neko stvar pravilno vrednotiti in imeti do nje pravičen odnos, jo moramo najprej poznati. Koliko stvari v življenju zavzamemo, ker jim ne vemo pravega mesta in ne poznamo njihove cene.

Poznavanje kulturnih spomenikov po njihovi spomeniški pomembnosti je važno prav v našem času, ko ves svet okrog sebe tehta na razumskih spoznanjih in so, zdi se, mnogo manj važne vrednote, zaradi katerih so iste predmete cenili naši predniki.

Pa se zgodi, da pride človek »neke na terenu« v stik z ljudmi in beseda nanese na naše kulturne spomenike. Cesa vsega ne izveš! Najprej ti zatrjujejo, da v njihovem kraju ni nobenega spomenika, pač pa da je v sosedni vasi spomenik, ki so ga svoj čas postavili vaščani možu, ki je menda pisal pesmi in knjige. Začuden te pogledajo, ko jim poveš, da je njihova cerkev, ki je preživela že sedem stoletij in hrani na svojih stenah in na oboku petsto let stare slike, tudi spomenik in celo važen kulturni spomenik, saj je po svoji arhitekturi dokument graditeljskih težav svojega časa in s svojimi slikarjimi dokaz, da so »že takrat znali slikati in da se barve še tako dobro poznajo. Pa pojdemo skozi vas. Hiše se stiskajo v breg, krite po večini z lesenimi škodlati in majhna okna v zelenih kamenitih okvirjih mežikajo na snežno belih stenah. Ker ste gotovo ugenili, da gre za značilno gorenjsko vas, naj povemo še, da više z lesenih »ganogov« cele preproge rdečih naselijev. Ali si morete zamisliti lepoto slovenske vasi? Pa pridemo do hiše, ene najlepših v vasi. V srce te zaboli, ko vidiš, da je gospodar okna z lepo kovanimi mrežami nadomestil z velikimi »moderanimi« okni, pri čemer je uničil slike, ki so poprej krasile stene, nova okna pa dal v cementne okvirje. In mož je celo ponosen na svoje delo. Vse prav: cement je nedvomno nepogrešljivo gradivo v sodobnem stavbarstvu, ki z lahkotno rešuje je tako težke gradbene naloge. Toda naši historični arhitekti, ki so jo gradili stari mojstri iz kamna, iz

ogromne prostornine, ki jih naš čas ob varovanju spomeniškega značaja celote lahko s pridom uporabi v sobodne namene: za počitniške domove, okrevališča, razne strokovne šole ali pa za shrambe najrazličnejših predmetov v okviru lokalnih potreb. Pa se zgodi, da grade tik ob gradu kljub pomankanju stavbnega materiala nova skladišča, ogromni grajski prostori pa v vseh nadstropjih propadajo, ker jim manjka le — streha.

Resnici na ljubo povedano — naša mesta so v urbanističnem in predvsem v arhitekturnem pogledu še zelo malo raziskana, pa čeprav nekatera med njimi hranijo bogate dokaze razvite meščanske arhitekture, mnogokrat celo srednjeveške. Mnogo dragocenih spomenikov je že silno pokvaril nezdruživ čas, proti kateremu se v njegovi posledicah še danes borimo. Kar je še ostalo, pa pada danes zaradi nevednosti in napačnega pojmovanja vrednot, za katere se zavzema spomeniško varstvo. Lepe hodnike meščanskih hiš, ki se z lokom na stebrih odpirajo na dvorišča ali na vrtove in so osamok iz 16. stol., »napredni gospodari pri svojih hišah enostavno zamenjujejo kar z verandami iz mehkega lesa.

Saj ne moremo vsega našteti. Če omenimo še, da z oljnimi slikami, ki so včasih velike umetnine naših baročnih mojstrov, mašijo ljudje luknje v strehi namesto z opeko ali s pločevino, in da lepi kipi, stari tudi do 500 let, propadajo na podstrešjih ali pa jih umetniki z neokusnimi barvanji spreminjajo v prava strašila, potem bi lahko rekli s pesnikom: »kako strašno splota je človek.«

Zavedajmo se, da tako početje ni vredno kulturnega naroda, za kakršnega se navadno imamo. Naša spomeniška posest, katere se nam pred drugimi narodi ni treba sramovati, za služi vsaj to, da je ne uničujemo in rušimo, kar so včasih zagrešile v različnih težnjah tudi pretekle dobe, na katere danes upravičeno lahko s prstom pokazemo. Nikakor si tega očitka ne sme nakopati naš čas.

Pa boste rekli: kaj lahko mi storimo pri tem? Zelo veliko. Zavod za varstvo kulturnih spomenikov v Ljubljani sam ne zmore vsega. Pomagajte mu lahko predvsem na ta način, da ga o nepravilnostih na področju spomeniškega varstva tuži in obveščate in s tem pomagate ohranjati bistveni del naše kulture. Sedanjost in bodočnost to terjata od nas! M. Zadnikar.

NOVICE in zanimivosti

Nova baltiška otoka. Dobro vidno so že postale geološke spremembe večjega obsega v Botniškem zalivu, v severnem rokvu Baltijskega morja — med Finsko in Švedsko. Pred pristaniščem Vasa sta se iz morja dvignila dva večja kosa zemlje. Z meritvami so dognali, da se na enem izmed nastajajočih otokov dviganje vrši s hitrostjo dveh metrov na leto, medtem ko se drugi, ki leži južneje, dviga s hitrostjo enega metra na leto. Oba nova otoka preprečujeta plojbo v zalivu, poročila dr. Helmer Smets, profesor na univerzi v Helsinkih.

Zaloga žitaric. Po podatkih ameriškega kmetijskega ministrstva so imele glavne izvozne države ZDA, Kanada, Avstralija in Argentina dne 1. januarja 1950 162 milijonov bušlov žitaric, kar znaša okrog 16% več, kot je bilo povprečje v zadnjih petih letih. »Foreign Crops and Markets«, ki ga izdaja kmetijsko ministrstvo ZDA, piše, da je vzrok nakopičenju tako velikih zalog žitaric v tem, da se je zmanjšal izvoz vseh žitaric iz ZDA in Kanade v zadnjih šestih mesecih minulega leta ter izboljšala preskrba s pšenico v evropskih državah. Temu so bile vzrok tudi devizne težkote.

Nova specializirana agencija OZN. Agencija France Presse poroča, da bo 23. marca pričela veljati konvencija o svetovni meteorološki organizaciji, ter bo tako ta organizacija avtomatično postala ena izmed specializiranih agencij Organizacije Združenih narodov. Poglavitna naloga svetovne meteorološke organizacije bo v organiziranju in združevanju meteorološke

Z vsega sveta

službe ter pospeševanju izmenjave meteoroloških obvestil.

Razprava o »Koka-Koli« v francoski skupščini. Francoska narodna skupščina je posvetila posebno pozornost razpravi o ameriški osebnosti pijače »Koka-Kola«. Povod za diskusijo je dala dejstvo, da je ameriški trust pijače »Koka-Kola« prodiril v Francijo in njena prekomorska posvetila brez formalnega dovoljenja narodne skupščine. Komunistični poslanec Gross je zahteval od skupščine, da ne sme dovoliti uvoza »Koka-Kole« v Francijo, trdč, da je ta pijača zdravju škodljiva, ker vsebuje določeno dozo fosforne kisline. Ta pijača vsebuje tudi več kofeina kot kava. Skupščina je s 362 proti 202 glasovoma sklenila, da bo od akademije medicinskih ved zahtevala mnenje o higienskih kvalitetah pijače »Koka-Kole«.

Svetovna tonaža trgovinskih ladij. Agencija France Presse prenaša statistiko britanskega Lloydja, iz katere je razvidno, da znaša svetovna tonaža trgovinskih ladij, ki so bile izročene prometu 1. 1949 3.131.805 ton, za 822.602 toni več kot 1. 1948. Od tega je Velika Britanija splovila v morje 91.121 ton. Hkrati se je tonaža ladij, ki jih je Britanija izročila prometu, v primerjavi z ostalim svetom zmanjšala od 50,9% v 1. 1948 na 40,5% v 1. 1949 — nasproti 34% v 1. 1938. L. 1949 je bilo izročenih prometu vsega skupaj 926 trgovinskih ladij.

SLOVENCI ZAVZEMAJO DOSTOJNO MESTO

v jugoslovanskem športu

Včeraj je v Ljubljani zasedal plenum Fizikturne zveze Slovenije. V delovnem poročilu je bilo ugotovljeno, da je fizikturna organizacija dosegla znatne uspehe. V Sloveniji imamo sedaj 647 osnovnih fizikturnih organizacij s 106.587 člani in pripadniki. Slovenski športniki zavzemajo vedno dostojno mesto tudi v sklopu velikih uspehov jugoslovanskega športa.

Istovestno pa je plenum ugotovil, da mnoge fizikturne organizacije niso v celoti izkoristile možnosti, ki jih zagotavlja naša družbena stvarnost. Temeljna slabost je bila zastavljanje strokovnega dela v vodstvih in osnovnih organizacijah. Zato je bilo delo mnogokrat slučajno in nesistematično. Srijanju fizikturne na vasi nismo posvečali zadostne pozornosti, kar je imelo za posledico, da je fizikturna dejavnost v pretežno agrarnih predelih še vedno dokaj nerazvita. Tudi telovadna organizacija ni postala dovolj

mnogična za široko fizično vzgojo naše mladine in pionirjev. Ob teh ugotovitvah je plenum postavil pred fizikturne organizacije nekatere važne naloge, ki jih v izveščku objavljamo.

Vse organizacije morajo v bodoče posvečati glavno pozornost strokovno-vzgojnemu delu. Fizikturne organizacije se morajo boriti, da bo vzgojno delo v skladu z našo socialistično stvarnostjo. Zato je treba iz vseh športov izkoreniniti nezdrave pojave klubstva, trgovanje s športniki, tihi profesionalizem in, predvsem, da je treba stremeti, da bodo vsi športniki zaposleni ali pa redni obiskovalci šol.

Največjo pozornost je treba posvetiti šolobozni mladini in izvajati učinkovito kontrolo nad učnimi uspehi. Večjo

skrb je treba posvetiti tudi podeželju, predvsem kmetijsko-obdelovalnim mladim, kakor tudi delavski mladini in učencem v gospodarstvu.

V finančnem materialnem poslovanju naj zveze razvijejo večjo proračunsko disciplino in povečajo lastne dohodke ter mobilizirajo fizikturnike k prostovoljnemu delu pri gradnji fizikturnih objektov.

Plenum FZS je končno pozdravil pobudo telovadnih in športnih društev, da bodo pred volivami široko razvila tekmovalno kampanjo za izboljšanje organizacije dela. Uspeh volitev v zvezo skupščino 26. marca bo tudi uspeh fizikturnikov. Zato poziva plenum vse fizikturnike in fizikturnice, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost in glasujejo 26. marca za kandidate Osvobodilne fronte.

Tudi na smučiških se medicinci pripravljajo na svoj poklic

Po belih strminah okoli Kranjske gore je vso zimo živahno. Poleg drugih tečajnikov so zdaj tam tudi medicinci. Po izkušnjah lanskega leta je študentska mladina medicinske fakultete v Ljubljani obogatila svoj smučarski tečaj s športno - medicinskimi praktikumom.

Tečaja, ki je postavljen na najširšo osnovo, se letos udeležuje nad 150 medicincev ljubljanske fakultete, med katerimi so tudi povabljeni gostje medicinskih fakultet iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Skopja. Vodstvo tečaja je v rokah študentov, ki so z veliko požrtovlostjo izvršili vse priprave, za kar je bilo potrebno 5000 ur prostovoljnega dela. Tudi profesorji ljubljanske medicinske fakultete so se odzvali povabilu študentov in s svoje strani podprli njihovo delo.

Namen tečaja je poleg strogo fizikturnega dela izvesti celo vrsto praktičnih poizkusov, ki jih vodi farmakološki in antropološki institut ljubljanske univerze. Pod vodstvom predstojnika farmakološkega instituta docenta dr. Lenčeta so izvršili kontrolo dosedanjih izsledkov na polju dopinga in treninjskega tekmovalstva. Nadalje so opravili merjenja vzdržljivosti posameznih konstitucionalnih tipov. Vsi udeleženci tečaja so bili temeljito zdravniško pregledani, in tudi so antropometrični pregled in končno na terenu še strogo smučarsko oceno. Po teh kriterijih so tečajnike razdelili v skupine ki jih vodijo izkušeni smučarski učitelji.

Zivljenje medicincev v Kranjski gori je pestro in zanimivo kljub temu, da je dnevni red točno določen in da v tečaju vlada red in disciplina. Hrana

je izdatna in okusna. Dnevni program obogate večerne filmske predstave prirodoznanstvene, medicinske ali fizikturne vsebine.

Tečaj, ki se je začel 18. februarja in bo trajal do 6. marca, bo nudil našim mladim zdravstvenim kadrom vpogled v probleme športne medicine in je nov dokaz tesnega aktivnega sodelovanja vseh medicinskih fakultet v državi. Ob koncu tečaja bo se medicinko smučarsko prvenstvo medicinskih visokih šol Jugoslavije, na katerega se že vsi marljivo pripravljajo.

Pri bodočih smučarskih instrukturijih

Na smučiških v Kranjski gori se te dni usposablja za svoje bodoče naloge tudi udeleženci tritedenskega zveznega instruktorskega tečaja telovadne organizacije. Med 36 kandidati iz vse

Skupina tečajnikov pred hotelom Razor v Kranjski gori

države je tudi 15 Slovencev. Tečaj je vzorno pripravila komisija za smučanje Telovadne zveze Slovenije, ki se zaveda svoje odgovorne naloge: vzgojiti dober instruktorski kader ki bo v vsakem oziru sposoben voditi naše mladine v smučarskem športu. Tem zahtevam ustreza tudi snov, ki jo tečajniki obdelujejo. Poleg tehnike smučanja se uče terminologije, metodike, prve pomoči, higijene in seveda tudi pravilnega mazanja smučí. Udeleženci tečaja z verno predelavo obravnavane snovi, pri čemer so posebno zanimanje pokazali Makedonci. Z novimi smučarskimi instrukturji in učitelji bo telovadna zveza mnogo prispevala k razvoju in napredku smučarskega športa v naši državi.

Jutri Odred : Podrinje

Ljubitelji nogometne igre bodo imeli jutri priložnost videti prvenstveno nogometno tekmo med Odredom in Zvezdino iz Sabca. Po zadnjih rezultatih v prijateljskih tekmah, ki sta jih dosegla omenjena nasprotnika, kaže da so moči obeh precej izenačene. Če bodo igralci Odreda nadaljevali s pokazano igro v zadnjem času, potem bo jutrišnja tekma res športni užitek.

V kvalifikacijski tekmi za vstop v slovensko ligo se bodo ob 14. pomerili mladinci ljubljanskega Krima in Zeleničarja iz Gorice. Začetek glavne tekme pa bo ob 15. na Stadionu.

Farmaceuti imajo svojo planinsko skupino

Clani sindikata ljubljanskih farmaceutov so ustanovili planinsko skupino, ki naj med člani vzbudi zanimanje za naše gore in daje s svojim znanjem zdravstvenim pomoč obiskovalcem naših gor, kadar bo treba.

Najvažnejša naloga skupine bo skrb za posebnosti tečaj usposablja svoje člane za bolničarje, ki bodo po potrebi sodelovali pri raznih tečajih in prireditvah. Program, ki so ga sprejeli ljubljanski farmaceuti, je vsakekoren vreden pohvale, ker se bo tako pomnožil in zdravstvenih sodelavcev v naši planinski službi.

Smučarsko prvenstvo grafičarjev

Danes in v nedeljo bo v Kranjski gori smučarsko prvenstvo jugoslovanskih grafičarjev. Danes bodo tekli za člane na 8 km, za članice in mladince pa na 4 km. V nedeljo bodo tekmovali v smuku in slalomu. Tekmovalni se je prijavilo nad 60 smučarjev iz Beograda, Skopja, Zagreba, Maribora, Celja in Ljubljane.

Telovadna akademija v Komendi

Na tretji letni akademiji OTO Kamnik v Komendi, kjer so sodelovali vrste Komende, Ihana, Domžal itd., so se najbolj izkazali pionirji TD Komende, ki so edini izvedli vaje brezobno. Prvi nastop mladink na dvorinskimi bradli je bil zadovoljiv. V splošnem ostale vrste niso pokazale vidnega napredka.

Vse športnike in ljubitelje športa opozarjamo na oddajo Radia Ljubljana v soboto 4. t. m. ob 20.30 pod naslovom »30 velikih minut za športnike in ljubitelje športa«.

Ustanovna skupščina nogometnega odбора za ljubljansko oblast bo jutri ob 10. v Narodnem domu.

Ureja uredniški odbor Odgovorni urednik Cene Kranjc. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Knažičeva ulica 6, telefon 55-22 do 55-25, telefon uprave na ljubljanske naročnike 33-56, za naročnike izven Ljubljane 33-22, telefon oglaševalske oddelka 33-96. Tekoči račun pri Narodni banki Ljubljana 6.966011. Bankarna »Slovenskega poročevalca« — Poština plačana v gotovini.

PESJANI

Ilustracije Mikulaša Aleša

Alois Jirásek.

Stara Kozinka je s tesno stisnjenimi ustnicami zalosno in ostro gledala sina v takih trenutkih in sama pri sebi tehtala ali se potožila staremu bratu drazenovskemu Hrubemu, kadar je prišel k njej:

»Ta naš fant! To ni več Kozina. Ta se ni vrgeel po očetu. Zena mu je krilo obklati«

»Zena in otroci — oboji so tu krivi!« bi bilo treba dodati. Tako se je zdelo tudi zdaj v tem trenutku, ko mu je bil jesenski vihar deveta briga in je z družino sedel na postelji in se iz srca smejal razgranima otrokoma, ko sta ko mačkici plezala po njem. Nenadoma se je vzravnal in prislunil. Prav tedaj se je tudi stari Volk pod mizo sprevedel iz dremeža, planil na sredino sobe in glasno zalajal.

»Saj se je preja šele začela,« je menila gospodinja ter vzela malo Hanálko v naročje. Mislija je namreč, da se morda kdo njihove družine vrača od sosedovih, kjer so ravno ta teden imeli brejo.

»To je tuj človek,« je odvrnil gospodar in stopil ven v vežo odpirat hišna vrata, po katerih je bil nekdo udaril. Zapah je skiemplnil, zunaj se je oglašil tuj, moški glas, ki je zastavil pesem:

»Na Hújezdskem Hrádku droben pič prepeva.«

V tem je gospodar nekaj dejal, tako da ni bilo stisnjenih besed, a pevec se ni dal motiti in je pel dalje:

»Prelepó prepeva, breg in dol odmeva,

breg in dol odmeva prav do naših vrat —»

Tako prepevajoč je vstopil v sobo, kjer je na pragu obstal in pozdravil. Pozdravil ga je vesel krik malega Pavla, gospodinja pa je vabila:

»Le naprej, Jiskra! Sele iz mesta? To se ti je pa res mudilo! Ali te bo Dorla lepo pozdravila!«

»Lepo ali grdo Ce bo ona pelin, bom jaz hren.« Dudaš si je naravnal na rami svoj instrument in se navihano zasmeljal.

»In da si tako vesel! Kar samo ti gre na smeh,« je menil gospodar.

»Kaj bi ne bil, saj zunaj veter tako lepo prepeva, da breg in dol odmeva. Sveta nebesa, je to bila pot! Veter mi je napihnil meh, da so dude kar same igrate, jaz sem pa v temi skakal, ko je bilo toliko muzike: iz mokre prahe v mečavo pa čez kamenje in iz luže v mlako, da je kar čofotalo —»

Rehufek Jiskra, ki je med tem odložil dude na klopi, je sedel k njim. Kučmo z rdečim dnem si je pustil na glavi. Okrogli, gladki obraz z jamico na bradi se mu je še vedno smejal. Prav za prav so se mu smejale samo vesele, navihane oči, ki jih je rad prižmeril, kadar je kaj pavilovskega snoval ali pripovedoval. Z gospodarjem sta bila blizu istih let; vendar je bil dve, tri leta starejši.

Medtem je se gospodinja prinesla soli in hlebec kruha, zavil v pohlebnico, in z običajnim »odreži si!« povabila gosta, naj si po mili volji vzame.

»Kaj je novega v mestu?« je vprašal gospodar.

»Nič posebnega. V krčmi sta se pogovarjala dva meščana, jaz bi sodil, da sta bila od mestne sodnje, kako je gospoda spraševala po nas. Saj so tudi drazenovski stricek tam sedeli in vse slišali —»

»Po čem so spraševali?« je hlastno vzkliknil gospodar,

»Po chodskih pravicah. Na uradnji v mestu. Hoteli so, veš, tiste naše pisane pravice, ki so bile na našem gradu.«

»Pa kdo jih je hotel?«

»Prišel je iz Kúta tisti flegar Koš in iz Trhanova. No, meščana sta se smejala, da jim je prav ta prišel v roke. Ne vem, kaj je vse bilo, ampak tisti Koš je menda lajal in se dusal, da bo trhanovski gospod že pokazal Chodom —» Dudaš je umolknil, a kakor da se je nepricakovano netesa spomnil, pristavil:

»Prav je imel tisti meščan v krčmi, češ, kako da so te chodske pravice kar čez noč spet tako dragocene. Rajni stari Lonikar in ta mladi da sta se Chodom v obraz smejala, kadar so govorili o koženici —»

Gospodar in njegova žena, ki je držala v naročju malo Hanálko, sta napeto poslušala in niti opazila nista, kako se je samosrajčni Pavel zmuznil s postelje in se postavil pred dude, občudujoč predvsem njih levega kozilca. Najprej si ga je samo ogledoval, potem pa se je okorajzil in začel odpitivati njegovo dlako, oči in blesčete obeske, ki mu jih je navelil Jiskra med rožice, celu v okras. V tem je fantiča videla že tudi mati, medtem ko je oče še vedno gledal v tla in dvignil oči šele, ko je dudaš umolknil.

»In kdaj je to bilo, Jiskra?«

»Menda predvčerašnjim.«

»Da ne bo spet kaj narobe, kaj zoprnega —« je vzdihnila zaskrbljeno mlada gospodinja.

»Jaz bi mislil —« je začel dudaš, toda ni dokončal; kajti v tem je stari Volk ko vzmet planil s tal in začel lajati. Gospodar je vstal, stopil k oknu in gledal v not.

Ko pa nikogar ni videl, je stopil ven na podstenje.

Jiskra je prijel malega Pavla in si ga posadil na kole-

na. Ze je nastavlil dečku svirel dud k ustom, ko se je mlada gospodinja dotaknila dudasevih ramen.

»Cuj Jiskra,« je dejala, vsi videl, kako zamislen je bil gospodar, ko si pripovedoval? In tak je zdaj veliko kratov, pa čisto za prazen nič! Zdaj ti je vesel, govori, se smeje, vse, potem pa kakor bi odrezal, kakor da je nekaj padlo nanj. Zdaj me velikokrat obide, da se mu v glavi nekaj mota ali da mu nekaj ko kamen leži na srcu. Tudi to me je že spreletelo, da me nima več rad in mu je mogoče žal —»

»Ne nori!« ji je vpadel v besedo dudaš. »Da bi mu bilo žal? Ne. Zdaš se ne in, kolikor vem, mu tudi ne bo. Zato si nič ne ženi k srcu!«

»Srečo sem imela in ti veš, da se bojimo za to, kar nosimo v srcu. Pa kaj bi potem bilo z njim?«

»Misli se mu motajo po glavi. Pa bodo presle.«

»Bog daj, Bog me usliši!« — je zavzdihnila gospodinja, ki so jo pomirile besede moževega zaupnika. Zasmejala se je tudi, ko je mali Pavlik z Jiskrovo pomočjo izjavil iz dupe nekaj cilečih, jokavih glasov.

Medtem je mladi Kozina prišel iz hiše ven na postenje in se ogledal po dvoru, kdo je bil prišel. Da je nekdo tukaj bil, to je bilo gotovo, sicer bi čuječni Volk prej ne bil lajal. Bila je tema in vihar je bucal še vedno, tako da ni bilo dobro niti slišati. In vendar! Nekdo je udaril po oknu. — Udaril pa je tam nasproti onkraj dvora, kjer je stala užitkarska bajtica. Tam je prebivala mati mladega gospodarja. Zdaš je že spala, ker je imela v oknih temo. Nenadoma pa je blisnila luč, že se je tam razsvetlilo in, ko je rdeči sij padel skozi okno, je bilo videti dve moški postavi, ki sta stali tam pred vrati. Cakali sta negibno, potrpežljivo, potem pa izginili v vratih.